

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 6/2004 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lagar
om ett system för betalningstjänst- och deklara-
tionsservice för småarbetsgivare samt om änd-
ring av 17 § lagen om offentlighet och sekretess i
fråga om beskattningsuppgifter**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 maj 2004 en proposition med förslag till lagar om ett system för betalningstjänst- och deklARATIONSSERVICE för småarbetsgivare samt om ändring av 17 § lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (RP 95/2004 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Panu Pykönen, finansministeriet
- överinspektör Kimmo Hyrsky, handels- och industriministeriet
- konsultativ tjänsteman Jarmo Palmu, arbetsministeriet
- inspektör Timo Salomaa, Folkpensionsanstalten
- biträdande direktör Kalevi Heiliö och överinspektör Helena Hynynen, Skattestyrelsen
- forskningschef Juhani Pennanen, Konkurrensverket
- forskare Arto Laesvuori, Pensionsskyddscentralen

- företagsombud Vesa Malila, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- löneadministrationsombud Antti Kondelin, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT
- ombudsman Juhapekka Suutarinen, Servicearbetsgivarna
- socialpolitisk sekreterare Kaija Kallinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- jurist Jussi Sainio, Skattebetalarnas Centralförbund rf
- skadeförsäkringschef Hannu Iäs, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund rf
- verksamhetsledare Juha Ahvenniemi, Bokföringsbyråernas Förbund rf
- jurist Kirsi Pohjolainen, Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund
- bolagsjurist Kaisa Forsström, Arbetspensionsförsäkrarna TELA
- direktör Risto Suominen, Företagarna i Finland rf
- expert/betalningsrörelse Pirjo Ilola, Bankföreringen i Finland.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av social- och hälsovårdsministeriet, dataombudsmannens byrå och Centralhandelskammaren.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om ett system för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare. Med hjälp av ett via ett allmänt datanät tillgängligt servicesystem ska hushåll och andra småarbetsgivare kunna sköta arbetsgivarbetalningar och förskottsinnehållningar i anknytning till betalningen av lön.

Servicesen ger arbetsgivaren anvisningar om hur denne ska sköta sina betalningar och tillhandahåller uppdaterad information om grunderna för arbetsgivaravgifterna. Arbetsgivare kan ock-

så räkna och betala ut arbetstagarnas lön och av systemet få uppgifter som behövs för lönebokföringen. Dessutom producerar systemet deklarationer och anmälningar till skatteförvaltningen och försäkringsbolagen. Enligt förslaget ska systemet administreras av Skattestyrelsen. Arbetsgivarna behöver inte betala något för servicen.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

Propositionerna skapar ramarna för ett servicesystem som är tillgängligt via ett allmänt datanät och som tillåter att hushåll och andra små arbetsgivare sköter arbetsgivarbetalningar och förskottsinnehållningar i anslutning till betalning av lön samt lämnar deklarationer och anmälningar till skatteförvaltningen och försäkringsbolagen. Uppsjön av komplicerade betal- och anmälningsskyldigheter tros vara en av orsakerna till att grå arbetskraft anlitas och hushållen och små arbetsgivare varit så obenägna att ta in i synnerhet den första utomstående arbetstagaren.

Utskottet välkomnar på det varmaste det nya servicesystemet. Systemet bör enligt utskottets mening tas i bruk med det snaraste för att det förhoppningsvis ska bidra till bättre sysselsättning och minska den svarta ekonomin.

Utskottet understryker att informationen måste vara effektiv för att alla hushåll och små företagare ska få reda på den nya tjänsten och kunna utnyttja den. Samtidigt gäller det att se till att systemet är dels lätt att använda, dels instruktivt

för att alla arbetsgivarskyldigheter ska kunna skötas med hjälp av det.

Gränsdragningar i fråga om användare

Expertutlåtandena till utskottet ger uttryck för olika uppfattningar om vem som ska få använda systemet. Det finns de som förfäktar att alla företag bör få använda servicesystemet. Men röster har också höjts för att gränserna bör dras så exakt som möjligt.

Servicesystemet är avsett för hushåll och andra små arbetsgivare som är bäst betjänta av ett system som gör det lättare för dem att sköta sina arbetsgivarskyldigheter. Det är svårt i synnerhet för hushåll och andra tillfälliga arbetsgivare att känna till alla skyldigheter. För en småföretagare inkräktar det på den egentliga företagsverksamheten när han eller hon måste ta reda på vilka skyldigheterna är och fullfölja dem. I större företag finns det i regel anställda för administrativa uppgifter eller alternativt har uppgifterna lagts ut på bokföringsbyråer och följaktligen föreligger inte samma behov av tjänsten. Eftersom större företag ofta överlåter skötseln av arbetsgivarskyldigheterna på bokföringsbyråer, skulle en utvidgad tillgång till tjänsten också leda till konkurrensmässiga problem.

Enligt 1 § i förslaget får servicen utnyttjas av arbetsgivare med ett ringa antal anställda. I lag-

motiveringen preciseras detta med att de aktörer som tillhandahåller servicen har kommit överens om att arbetsgivare som sysselsätter i medeltal högst fem arbetstagare om året får använda servicen. Det betyder att servicen riktas till sådana arbetsgivare som oftast har skött arbetsgivar-skyldigheterna själva. Också med hänsyn till ett fungerande system är det tryggt att gränsen dras vid fem anställda i snitt, eftersom det finns egenskaper i arbetspensionssystemet som gör att systemet inte skulle fungera för stora arbetsgivare.

Utskottet menar att den föreslagna avgränsningen är motiverad och tillräckligt smidig. Servicen betjänar dem som mest behöver den. Utskottet vill trots allt understryka att det behövs en uppföljning av hur systemet fungerar och, om det finns motiverad anledning till det, bör åtgärder vidtas för att se över användarkretsen. Utskottet vill särskilt påpeka att gränsdragningen inte får leda till problem för sådana inregistrerade arbetsgivare som anställer fler arbetstagare. En arbetsgivare ska tillåtas fortsätta använda servicen förutsatt att systemet fortfarande fungerar friktionsfritt. Men om Skattestyrelsen anser det nödvändigt att frånta arbetsgivaren rätten att använda servicen, bör detta ske så att tidpunkten inte onödigt komplicerar arbetsgivarens lönebokföring med tanke på räkenskapsperiodens slut och datum för inlämnande av årsdeklarationer. Användaren bör också informeras i tid om att servicen inte längre är tillgänglig för att han eller hon ska ha tillräckligt med tid på sig att arrangera om de funktioner som tidigare skötts genom servicesystemet. När servicen upphör bör registermaterialet i systemet så lätt och smidigt som möjligt kunna flyttas över till arbetsgivarens eget eller en av arbetsgivaren anlita bokföringsbyrås datasystem.

Avgiftsfri service

I utlåtandena till utskottet har det talats både för ett avgiftsfritt och ett avgiftsbelagt servicesystem. Förslaget att servicesystemet skulle vara avgiftsbelagt har främst gällt funktionen. I övrigt har ingen motsatt sig avgiftsfriheten. Kon-

kurrensaspekter har varit det främsta argumentet för att löneuträkningsfunktionen ska vara avgiftsbelagd. Det har framhållits att servicesystemet kan få vissa konsekvenser för bokföringsbyråerna och de företag som producerar löneuträkningsprogram.

Enligt utredning till utskottet är systemet uppbyggt som en samlad service som löneuträkningen inte kan lyftas ut ur. En avgift skulle i praktiken innebära att hela servicesystemet blir avgiftsbelagt. Löneräkningsfunktionen utgör ett ytterst litet element i servicen och följaktligen skulle också avgifterna bli små. Kostnaderna för att ta ut avgifterna och fördela dem mellan parterna i servicen skulle då bli oskäligt stora i förhållande till själva avgifterna.

Utskottet anser att det är förnuftigt och motiverat att systemet är avgiftsfritt. Det finns ingen anledning att föreskriva att löneuträkningsfunktionen ska vara avgiftsbelagd utan hela servicesystemet bör vara avgiftsfritt, menar utskottet. För avgiftsfrihet talar det primära syftet med servicen, nämligen att göra det lättare att sköta de lagfästa och obligatoriska arbetsgivar-skyldigheterna. Avgiftsfriheten gör det också lättare att nå målet att så många som möjligt ska ta i bruk servicen. Som det påpekas i propositionens motiv beräknas servicen spara samhällets medel på längre sikt.

Företagarskyldigheter

Servicen kan användas för att betala ut företagarens egen lön. Däremot omfattas företagarnas pensionsavgifter inte av systemet utan i den här fasen kan systemet användas bara för att betala arbetspensionspremier. Servicen bör enligt utskottet göras så heltäckande som möjligt för att det primära syftet med systemet ska nås, dvs. att göra det lättare för småföretagare att sköta sina betalningsåligganden och därmed få tid att ägna sig åt själva företagsverksamheten. När systemet i sinom tid utvecklas bör också de företagare-anknutna arbetsgivar-skyldigheterna i görligaste mån inlemmas i systemet, understryker utskottet.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår arbets-
livs- och jämställdhetsutskottet

*att lagförslagen godkänns utan änd-
ringar.*

Helsingfors den 10 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jukka Gustafsson /sd
vordf. Anne Holmlund /saml
medl. Sari Essayah /kd (delvis)
Susanna Haapoja /cent
Heidi Hautala /gröna
Antti Kaikkonen /cent
Anneli Kiljunen /sd
Esa Lahtela /sd

Pehr Löf /sv (delvis)
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Markus Mustajärvi /vänst
Leena Rauhala /kd (delvis)
Paula Risikko /saml
Tero Rönni /sd
Kimmo Tiilikainen /cent
Jaana Ylä-Mononen /cent (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.